

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 9_8-1907)

Originalt emne

Indkvartering

Indkvartering/Indkvartering i Almindelighed

Uddrag fra byrådsmødet den 17. oktober 1907 - side 1

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 9_8-1907)

Foranlediget ved en i et tidligere Møde rejst Forespørgsel om Ordningen af Indkvarteringsvæsenet her i Byen var der fra Indkvarteringskommissionen modtaget følgende Redegørelse :

"I Anledning af den i Byraadets Møde den 3. Oktober d. A. udenfor Dagsordenen af Hr. Mikael Johansen til Indkvarteringskommissionen rettede Henstilling om at faa Indkvarteringen mere ligeligt og retfærdigt fordelt skal jeg bemærke.

Indkvarteringen deles i to Arter: den ordinære og den ekstraordinære:

Den ordinære Indkvartering tilsigter at skaffe Kvarter til Personale og Heste, der indkaldes til de Afdelinger, der har Garnison her i Byen (8. Regiment, 3. Dragonregiment og 3. Artilleriafdeling).

Den ekstraordinære Indkvartering tilsigter derimod at skaffe Kvarter (under Tiden med Middagsbespisning) til fremmede Afdelinger under Felt- og Kantonnementforhold.

Ved begge Indkvarteringsmaader er at bemærke, at Kvarter til Heste nødvendigvis maa anvises i Ejendomme med Staldrum, og at det alene af den Grund - da disse Ejendommers Antal stadig formindskes - er ugørligt for Indkvarteringskommissionen at fordele Indkvarteringen ligeligt.

Ved den ordinære Indkvarterings Tildeling er iøvrigt fulgt den Regel ikke at sprede det indkvarterede Mandskab af Fodfolket mere end bydende nødvendigt og tillige at vælge Kvartererne saaledes, at disse ikke ligge uforholdsmæssigt langt borte fra de sædvanlige Øvelses- og Arbejdspladser (Galgebakken, Skejbymark og Fodfolkskasernen).

Af disse Grunde er Kvartererne til de 100 Mand af 8. Regiment, der aarlig i Tiden fra sidst i Marts til ca 10. Juni indkvarteres hos Borgerne, stedse valgte i den nordlige Del af Byen, der saa til Gengæld er søgt noget skaanet, med Hensyn til Indkvartering ved de regelmæssigt tilbagevendende Indkaldelser af Garnisonens Mandskab til fortsat Øvelse (Garnison og Kantonnementsøvelser) og ved ekstraordinær Indkvartering.

Da imidlertid Indkaldelse til fortsat Øvelse ordentligvis kun finder Sted to Gange i Løbet af 4 Aar, og ekstraordinær Indkvartering af nogen Betydning - før forleden - ikke har fundet Sted i mange Aar, vil det ses, at en ligelig Fordeling af Indkvarteringsbyrden paa alle Byens Ejendomme vanskeligt lader sig iværksætte, og særligt vil de i Byens Udkanter liggende Ejendomme let blive mindst bebyrdede med Indkvartering, men der skal ligesom hidtil af Indkvarteringskommissionen blive gjort, hvad der kan gøres, for at fordele Indkvarteringsbyrden saa ligeligt som muligt paa Byens Ejendomme.

Ved ekstraordinær Indkvartering, der finder Sted med Henhold til Forordning af 9. Maj 1806 skelnes mellem spredt, sammentrængt og stærkt sammentrængt Kantonnement. Ved spredt Kantonnement kan Købstæderne belægges med en Styrke lig Vs, ved sammentrængt Kantonnement med en Styrke lig Vs og ved stærkt sammentrængt Kantonnement med en Styrke lig Indbyggernes Antal. I Forhold hertil var det altsaa en meget ringe Styrke, der var indkvarteret her i Byen fra den 28. f. M. til den 3. d. M. inkl., og denne Styrke var tilmed - for ikke at lægge større Byrde end nødvendigt paa den enkelte Ejendom - spredt saa meget, at næppe nogen Ejendom har haft mere end ½ Belægning, og de fleste meget mindre.

Det er fuldstændig rigtigt, som af Hr. Mikael Johansen bemærket, at ekstraordinær Indkvartering kan fordeles baade paa Husejere og Lejere, den kan endogsaa paalægges ubeboede Ejendomme og Ejere af ubebyggede Grunde (Forordningens § 7 med dertil sig sluttende forskellige ministerielle Skrivelser m. m.), men at den ekstraordinære Indkvartering, der som ovennævnt fandt Sted her i Byen fra den 28. f. M. til den 3. d. M., skulde kunne fordeles baade paa Husejere og Lejere i Almindelighed, maa man dog anse for mere end tvivlsomt, idet Betingelsen for, at Indkvarteringen kan lægges paa Lejerne i

Almindelighed er, at Indkvarteringen er ualmindelig stor og Tilvejebringelsen af Plads for de Indkvarterede fordrer det, og dette kan jo ikke siges at have været Tilfældet ved denne Lejlighed, og det synes af de forskellige Bestemmelser at fremgaa, at den Lejer, der af det offentlige bebyrdes med Indkvartering paa Grund af, at hele Huset er udlejet, har sin Regres til Ejeren. (Cirkulære fra det danske Cancelli af 2. Marts 1822 - M. R. Pag. 71).

Med Hensyn til Hr. Simonsens Anke over, at adskillige Folk, der havde faaet Varsel om Indkvartering, alligevel ikke havde faaet den, skal jeg bemærke, at Afdelingerne, naar der forestaar ekstraordinær Indkvartering, saa vidt muligt omtrent en Uge før Indkvarterings Begyndelse, altsaa paa et Tidspunkt da den Styrke, der skal indkvarteres, ikke nøjagtigt kan opgives, skal udsende de kvartergørende for at ordne Indkvarteringen, at det saavel ved ordinær som ekstraordinær Indkvartering, for at Afdelingerne ikke i sidste Øjeblik skal staa og mangle Kvarterer, er nødvendigt, at der udstedes Kvarterbilletter til det største Antal Mand, der overhovedet kan møde, samt at Forordningen af 9. Maj 1806 ydermere foreskriver, at der for alle Eventualiteters Skyld ydermere bør udstedes nogle Reservebilletter. At derfor som Regel ikke alle, der have faaet Varsel om Indkvartering, faa Indkvartering, er en Selvfølge, som Indkvarteringskommissionen staar aldeles magtesløs overfor.

At en Del af Byens Borgere har sat sig i Udgift ved at leje Logis til de ventede Soldater, er naturligvis beklageligt, men hvorledes dette skal undgaas, naar Husejerne altsaa ikke kan skaffe Plads til Indkvarteringen i deres Ejendom eller ikke ønske at bære de Ulemper, der klæber ved at modtage Indkvartering, kan ikke ses. At der i hvert Fald ikke af Staten (Krigs- og Indenrigsministeriet) ydes nogen Godtgørelse derfor, er sikkert, idet der efter Loven om Indkvartering kun kan beregnes Godtgørelse for de af de anviste Kvarterer, der virkelig belægges.

At Billettøren - lige saa lidt som Indkvarteringskommissionen - bærer noget Ansvar for, om de Kvarterer, han efter Anmodning fra Husejerne tilvejebringer ved Leje for deres Regning, bliver belagte eller ikke, er en Selvfølge, men at der af Billettøren er gjort, hvad der kan gøres i den Retning, er hævet over enhver Tvivl.

At det ved Fordeling af Indkvartering og særligt af ekstraordinær Indkvartering - til hvis Udførelse der som Regel kun haves kort Tid - vanskeligt helt kan undgaas, at der kan fremkomme enkelte mindre Uligheder, er vist, men der er saavel fra Kommissionens som fra Billettøren Side gjort, hvad kunde gøres, for at disse skulde blive saa faa som muligt."

Formanden henviste til den af Indkvarteringskommissionen ved Intendant Colding affattede Redegørelse angaaende Ordningen af Indkvarteringen og knyttede til denne Bemærkninger om, at selv om det gjaldt om at fordele Indkvarteringen saa ligelig som mulig, saa maatte der dog tages Hensyn til, at det trætte Mandskab ikke fik for lang Vej fra Samlingspladserne til Kvartererne, og til, at der ogsaa skulde skaffes Staldplads. Med Hensyn til Indkvarteringspligt for Lejere, kunde det maaske efter Lov af 1806 nok paalægges Lejere at modtage Soldater i Kvarter, men dog kun naar det drejede sig om en ualmindelig stor Indkvartering og om en saadan havde der ved de nu stedfundne Manøvrer ikke været Tale; i ethvert Fald havde Kommissionen kun Ejeren at henholde sig til.

Med Hensyn til Klagen over, at Værter havde faaet tilstillet Kvarterbillerter, uden at Mandskabet var mødt, og at Værterne i saa Tilfælde ingen Erstatning havde faaet, maatte han gøre opmærksom paa, at der nødvendigvis maatte udskrives et Antal Reservebillerter, og at der ingen Hjemmel var for at give Erstatning.

Han havde, da Sagen først blev omtalt, troet, at der var begaaet betydelige Fejl, men efter de Oplysninger, der nu forelaa, maatte det hævdes, at der i overordentlig faa Tilfælde var begaaet nogen Fejl.

Mikael Johansen var taknemlig for Redegørelsen, som han dog fandt lige saa uklar som selve de antikverede Indkvarteringsforhold. Han skulde gerne indrømme, at det var vanskeligt at fordele Indkvarteringen ligelig, men maatte dog gøre opmærksom paa, at det særlig var den nordre Bydel, der stadig maatte bære Indkvarteringsbyrden. Der i mod kunde han ikke indrømme, at Hensynet til at skaffe Staldplads kunde være medbestemmende for Fordelingen af Indkvarteringen, da det var meget sjældent, at der blev Rytteri indkvarteret.

Der havde aldrig været saa megen Utilfredshed med Indkvarteringen som denne Gang. Adskillige Grundejere havde saaledes maattet bestille Logi til Mandskab, der ikke kom, og var derved blevet paaført en unødvendig Udgift af 12 Kr. pr. Mand. Maaske kunde saadanne Grundejere ingen Erstatning faa, men saa meget mere var der Grund til at faa en retfærdig Fordeling af Indkvarteringen, og han ønskede derfor at henstille, at Indkvarteringen blev en kommunal Sag og kom til at hvile saavel paa Lejer som paa Ejer.

Simonsen oplyste, at der foruden det, at Borgere var sat i Udgift for Indkvartering af Mandskab, der ikke havde givet Møde, ogsaa klagedes over, at Husejere havde faaet Bud om at skaffe Kvarter til een Mand, men havde maattet modtage to. Et saadant Forhold

burde ikke finde Sted, men dog havde der været to Tilfælde af den Art, og det maatte betragtes som saa meget mere mærkeligt, som andre stod med Logi, der ikke blev benyttet. Saadanne Fejltagelser maatte udgaas i Fremtiden.

Lottrup henlede Opmærksomheden paa, at de tre store Ridehuse formentlig let kunde indrettes til Stalde under Manøvrerne.

Formanden havde kun modtaget een Klage, og den skulde blive undersøgt. Det ene af de af Hr. Simonsen omtalte Tilfælde var ham bekendt, men den Sag var gaaet i Orden, og efter Intendant Coldings Udtalelse var der ikke foregaaet saadanne Fejl, at der kunde føres berettiget Klage. Folk saa nu anderledes paa Indkvartering end i tidligere Tid, og Utilfredsheden vilde sikkert blive større og større, men heldigvis var de ekstraordinære Indkvarteringer jo ogsaa meget sjældne. Kommunal Indkvartering vilde blive meget dyr og medføre mange Vanskeligheder.

Mikael Johansen gjorde gældende, at hvis Indkvarteringen ikke kunde ske paa anden Maade end hidtil, maatte det dog forlanges, at der ingen Fejl blev begaaet, og i Aar var der begaaet ualmindelig mange Fejltagelser.

Simonsen mærkede tydelig, at Hr. Mikael Johansen talte for en Forandring som Repræsentant for Grundejerforeningen, men skulde der ske Forandring, maatte Lejernes Repræsentanter ogsaa høres. Han kunde tænke sig Indkvarteringsspørgsmaalet løst ved en frivillig Ordning, idet en Mængde velhavende Folk, der sværmede for Militærvæsenet, og som, naar Studenterkorpset ønskede Kvarter, stillede sig overordentlig imødekommende, maaske vilde paatage sig at skaffe Kvarter for Soldaterne.

Til Efterretning.